

מבוא לבינה מלאכותית 236501

תרגיל בית מספר 1

מגישים: פבל רסטופצ'ין 311137095 אורי קירשטיין 311137095

פרק ראשון

חלק א

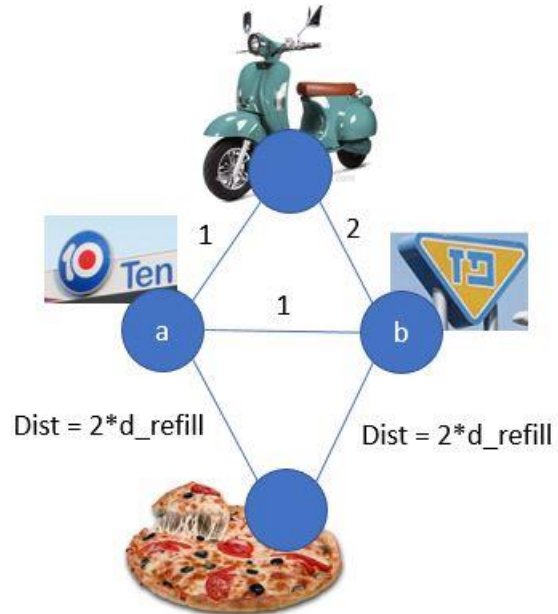
1. להלן הטבלה המבוקשת:

K	K!	$K! \cdot L^{(K-1)}$
1	1	1
2	2	10
3	6	150
4	24	3000
5	120	75000
6	720	2250000
7	5040	78750000
8	40320	3150000000
9	362880	$1.4175E+11$
10	3628800	$7.0875E+12$

חלק ג

2. מקדם הסיעוף המינימלי האפשרי במרחב החיפוש הוא 0 – יתקבל למשל כאשר נתחיל בלי דלק כלל. לא נוכל להגיע לאף מצב אחר במרחב והגרף יישאר בעל צומת בודד. מקדם הסיעוף המקסימלי האפשרי במרחב החיפוש הוא $|k + l|$, שיתקבל, למשל, אם נוכל להגיע לכל המצבים מנקודת ההתחלה. נוכיח כי זהו המקדם המקסימלי בשלילה. נניח כי קיים מקדם סיעוף $|k + l| > w$. כלומר, קיים מצב במרחב ממנו ניתן להגיע ל w מצבים אחרים. אבל יש רק $|k + l|$ צמתים אחרים לכל היותר בגרף אליהם ניתן להגיע בעזרת האופרטור. סתירה.

3. ייתכנו מעגלים במרחב המצבים שלנו. למשל, עבור המרחב המתואר למטה, נסתכל על סדרת המצבים.

מצב התחלתי - $S_0 = \{v_0, d_{full}, T = \{1\}, F = \emptyset\}$

אם נמשיך לתחנת הדלק הקרובה ביותר נגיע למצב $S_1 = \{v_a, d_{full}, T = \{1\}, F = \emptyset\}$

ממנו נמשיך לתחנת הדלק השנייה $S_2 = \{v_b, d_{full}, T = \{1\}, F = \emptyset\}$

עכשיו יש רק אופרטור אפשרי אחד – ניתן לחזור לתחנת הדלק הקודמת בלבד, ונגיע שוב למצב הקודם,

$$S_1 = \{v_1, d_{full}, T = \{1\}, F = \emptyset\}$$

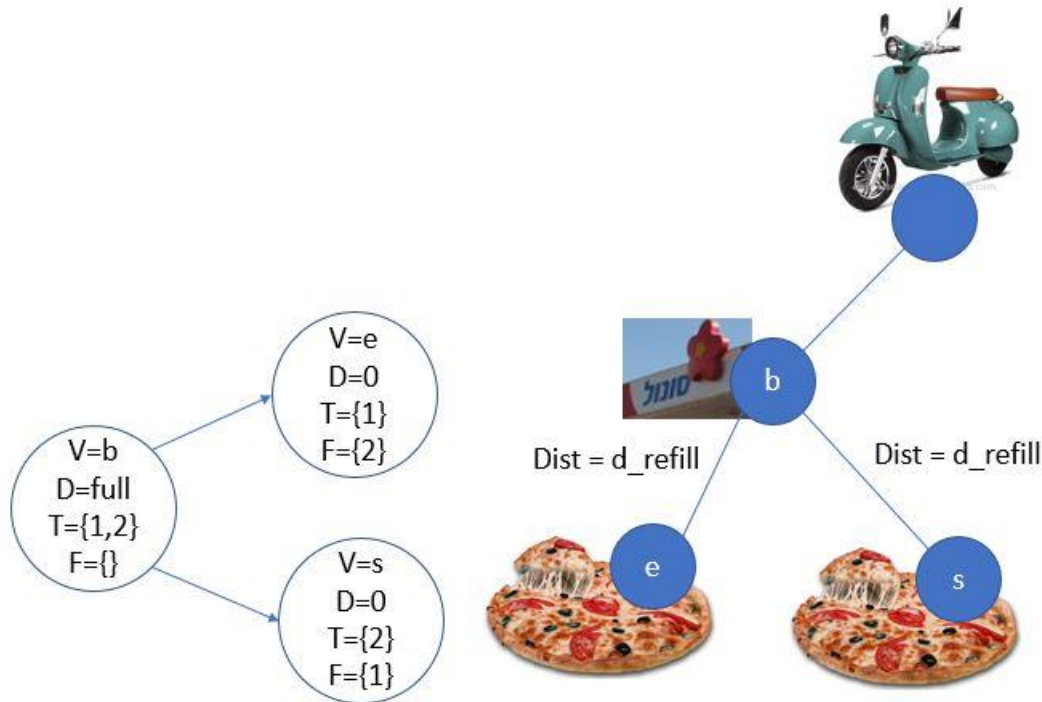
הגענו לאותו הצומת פעמיים, לכן מצאנו מעגל כנדרש.

4. ישנם אינסוף מצבים במרחב. אמנם מספר האפשרויות השונות ל-T חסום ע"י $2^{|K|}$, נקבע ע"י בחירת T

באופן יחיד, וכן מספר הצמתים בגרף הוא $|l + k + 1|$, מספר האפשרויות לבחירת d אינסופי כי d פרמטר רציף. לא כל המצבים ישיגים, למשל במפה מהסעיף הקודם שום מצב בצומת התחתון אינו ישיג.

5. ייתכנו בורות שאינם מצבי מטרה במרחב המצבים. למשל במפה שלמטה – המצבים בצמתיים si e הם בורות, כיוון שבכל דרך בה נגיע אליהם מיכל הדלק יהיה ריק ולא נוכל להמשיך לאף צומת אחר, לכן לא יהיו יותר מעברים חוקיים.

$$Succ((v_1, d_1, T_1, F_1)) = \left\{ (v_2, d_2, T_2, F_2) \mid \begin{cases} d_2 = d_{full} \\ v_2 \in l \\ T_2 = T_1 \\ F_2 = F_1 \end{cases} \right\} \cup \left\{ (v_2, d_2, T_2, F_2) \mid \begin{cases} d_2 = d_1 - dist(v_1, v_2) \geq 0 \\ v_2 \in k \\ T_2 = T_1 \setminus \{v_2\} \\ F_2 = F_1 \cup \{v_2\} \end{cases} \right\} \quad 6.$$

7. חסם תחתון מינימלי הוא מספר ההזמנות. במקרה הכי טוב, בכל צעד נגיע לצומת הזמנה אחד, ולא ניאלץ לתדלק כלל. לכן החסם הוא $|k|$

חלק ד

load_map_from_csv: 3.34sec

Solve the map problem.

Map(src: 54 dst: 549) UniformCost time: 1.51 #dev: 17355 total_cost: 7465.52897 |path|: 137

path: [54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 28893, 14580, 14590, 14591, 14592, 14593, 81892, 25814, 81, 26236, 26234, 1188, 33068, 33069, 33070, 15474, 33071, 5020, 21699, 33072, 33073, 33074, 16203, 9847, 9848, 9849, 9850, 9851, 335, 9852, 82906, 82907, 82908, 82909, 95454, 96539, 72369, 94627, 38553, 72367, 29007, 94632, 96540, 9269, 82890, 29049, 29026, 82682, 71897, 83380, 96541, 82904, 96542, 96543, 96544, 96545, 96546, 96547, 82911, 82928, 24841, 24842, 24843, 5215, 24844, 9274, 24845, 24846, 24847, 24848, 24849, 24850, 24851, 24852, 24853, 24854, 24855, 24856, 24857, 24858, 24859, 24860, 24861, 24862, 24863,

24864, 24865, 24866, 82208, 82209, 82210, 21518, 21431, 21432, 21433, 21434, 21435, 21436, 21437, 21438, 21439, 21440, 21441, 21442, 21443, 21444, 21445, 21446, 21447, 21448, 21449, 21450, 21451, 621, 21452, 21453, 21454, 21495, 21496, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549]

חלק ה

.11

Solve the map problem.

Map(src: 54 dst: 549)   UniformCost   time: 1.14 #dev: 17355 total_cost: 7465.52897 |path|: 137

path: [54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 28893, 14580, 14590, 14591, 14592, 14593, 81892, 25814, 81, 26236, 26234, 1188, 33068, 33069, 33070, 15474, 33071, 5020, 21699, 33072, 33073, 33074, 16203, 9847, 9848, 9849, 9850, 9851, 335, 9852, 82906, 82907, 82908, 82909, 95454, 96539, 72369, 94627, 38553, 72367, 29007, 94632, 96540, 9269, 82890, 29049, 29026, 82682, 71897, 83380, 96541, 82904, 96542, 96543, 96544, 96545, 96546, 96547, 82911, 82928, 24841, 24842, 24843, 5215, 24844, 9274, 24845, 24846, 24847, 24848, 24849, 24850, 24851, 24852, 24853, 24854, 24855, 24856, 24857, 24858, 24859, 24860, 24861, 24862, 24863, 24864, 24865, 24866, 82208, 82209, 82210, 21518, 21431, 21432, 21433, 21434, 21435, 21436, 21437, 21438, 21439, 21440, 21441, 21442, 21443, 21444, 21445, 21446, 21447, 21448, 21449, 21450, 21451, 621, 21452, 21453, 21454, 21495, 21496, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549]

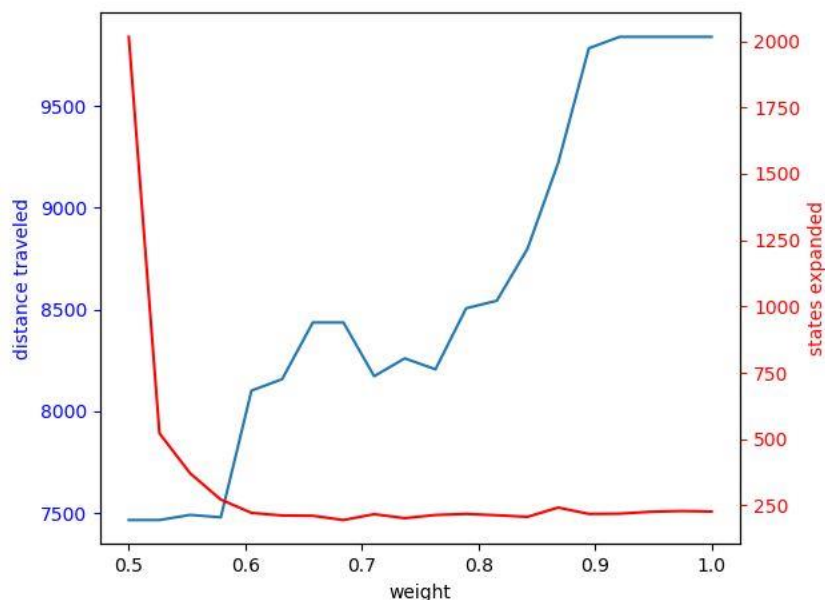
Map(src: 54 dst: 549)   A* (h=0, w=0.500)   time: 1.16 #dev: 17355 total_cost: 7465.52897 |path|: 137

path: [54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 28893, 14580, 14590, 14591, 14592, 14593, 81892, 25814, 81, 26236, 26234, 1188, 33068, 33069, 33070, 15474, 33071, 5020, 21699, 33072, 33073, 33074, 16203, 9847, 9848, 9849, 9850, 9851, 335, 9852, 82906, 82907, 82908, 82909, 95454, 96539, 72369, 94627, 38553, 72367, 29007, 94632, 96540, 9269, 82890, 29049, 29026, 82682, 71897, 83380, 96541, 82904, 96542, 96543, 96544, 96545, 96546, 96547, 82911, 82928, 24841, 24842, 24843, 5215, 24844, 9274, 24845, 24846, 24847, 24848, 24849, 24850, 24851, 24852, 24853, 24854, 24855, 24856, 24857, 24858, 24859, 24860, 24861, 24862, 24863, 24864, 24865, 24866, 82208, 82209, 82210, 21518, 21431, 21432, 21433, 21434, 21435, 21436, 21437, 21438, 21439, 21440, 21441, 21442, 21443, 21444, 21445, 21446, 21447, 21448, 21449, 21450, 21451, 621, 21452, 21453, 21454, 21495, 21496, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549]

Map(src: 54 dst: 549)   A* (h=AirDist, w=0.500)   time: 0.34 #dev: 2016 total_cost: 7465.52897 |path|: 137

path: [54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 28893, 14580, 14590, 14591, 14592, 14593, 81892, 25814, 81, 26236, 26234, 1188, 33068, 33069, 33070, 15474, 33071, 5020, 21699, 33072, 33073, 33074, 16203, 9847, 9848, 9849, 9850, 9851, 335, 9852, 82906, 82907, 82908, 82909, 95454, 96539, 72369, 94627, 38553, 72367, 29007, 94632, 96540, 9269, 82890, 29049, 29026, 82682, 71897, 83380, 96541, 82904, 96542, 96543, 96544, 96545, 96546, 96547, 82911, 82928, 24841, 24842, 24843, 5215, 24844, 9274, 24845, 24846, 24847, 24848, 24849, 24850, 24851, 24852, 24853, 24854, 24855, 24856, 24857, 24858, 24859, 24860, 24861, 24862, 24863, 24864, 24865, 24866, 82208, 82209, 82210, 21518, 21431, 21432, 21433, 21434, 21435, 21436, 21437, 21438, 21439, 21440, 21441, 21442, 21443, 21444, 21445, 21446, 21447, 21448, 21449, 21450, 21451, 621, 21452, 21453, 21454, 21495, 21496, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549]

.12

כלל שהמשקל מתקרב ל-1, כך האלגוריתם חמדן יותר, כלומר הוא מסתמך יותר על היריסטיקה. ככל שההסתמכות על היריסטיקה גדולה יותר, הפתרון יתקבל מהר יותר אך יהיה פחות אופטימלי.

חלק 1

14. היריסטיקה זו קבילה. כדי להגיע למצב מקבל נצטרך לבקר בכל נקודות ההזמנה. בפרט, ניאלץ לבקר בנקודות ההזמנה הרחוקה ביותר מאיתנו. המרחק לנקודות הזמנה זו הוא לכל הפחות המרחק האווירי שלנו ממנה.

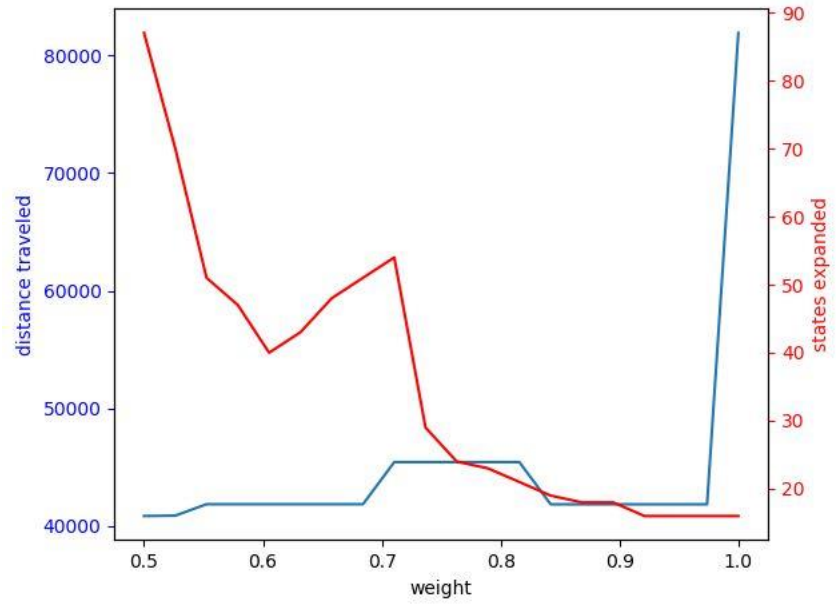
.16

Solve the relaxed deliveries problem.

```
RelaxedDeliveries(big_delivery) A* (h=MaxAirDist, w=0.500) time: 9.28 #dev: 3908 total_cost:
40844.21165 |path|: 11 path: [33919, 18409, 77726, 26690, 31221, 63050, 84034, 60664, 70557, 94941, 31008]
gas-stations: [31221, 70557]
```

.17

```
RelaxedDeliveries(big_delivery) A* (h=MSTAirDist, w=0.500) time: 2.48 #dev: 87 total_cost: 40844.21165
|path|: 11 path: [33919, 18409, 77726, 26690, 31221, 63050, 84034, 60664, 70557, 94941, 31008] gas-stations:
[31221, 70557]
```


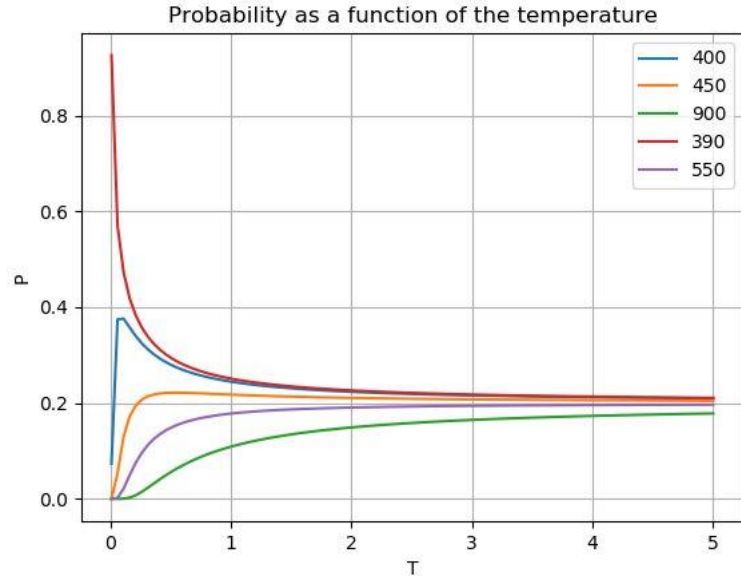
חלק 2

19. יהי $x^t = [h_1, h_2, \dots, h_{\min(N, |OPEN|)}]$ לפי ההגדרה, $\Pr(x_i) = \frac{\left(\frac{x_i}{\alpha}\right)^{-\frac{1}{T}}}{\sum_{pnt_h \in \text{best } N \text{ points}} \left(\frac{x_h}{\alpha}\right)^{-\frac{1}{T}}}$, נבצע שינוי סקלה:

נכפול את כל איברי הוקטור בקבוע k שאינו 0: $X^t = [kh_1, kh_2, \dots, kh_{\min(N, |OPEN|)}]$ נציב בהגדרה ונקבל:

$$\forall x_i \in X^t: \Pr(x_i) = \frac{\left(\frac{kx_i}{\alpha}\right)^{-\frac{1}{T}}}{\sum_{pnt_h \in \text{best } N \text{ points}} \left(\frac{kx_h}{\alpha}\right)^{-\frac{1}{T}}} = \frac{\left(\frac{x_i}{\alpha}\right)^{-\frac{1}{T}} (k)^{-\frac{1}{T}}}{(k)^{-\frac{1}{T}} \sum_{pnt_h \in \text{best } N \text{ points}} \left(\frac{x_h}{\alpha}\right)^{-\frac{1}{T}}} = \frac{\left(\frac{x_i}{\alpha}\right)^{-\frac{1}{T}}}{\sum_{pnt_h \in \text{best } N \text{ points}} \left(\frac{x_h}{\alpha}\right)^{-\frac{1}{T}}}$$

.20

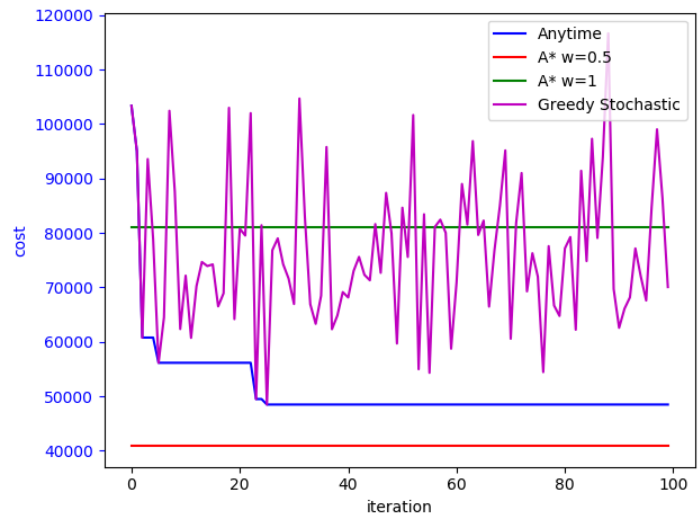

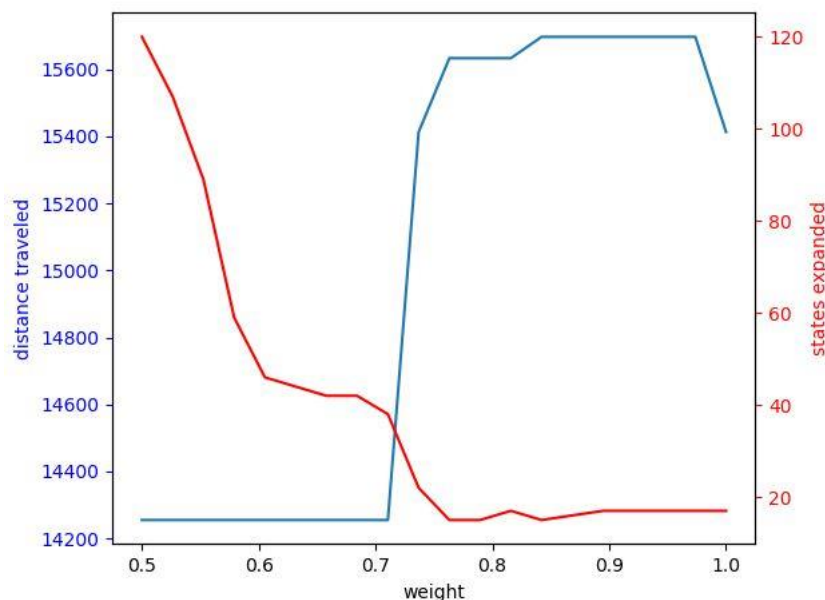
21. מהתבוננות בגרף, $\lim_{T \rightarrow 0} \Pr(x_i) = \lim_{T \rightarrow 0} \frac{\left(\frac{x_i}{\alpha}\right)^{-\frac{1}{T}}}{\sum_{pnt_h \in \text{best } N \text{ points}} \left(\frac{x_h}{\alpha}\right)^{-\frac{1}{T}}} = \begin{cases} 1 & \text{when } x_i = \alpha \\ 0 & \text{otherwise} \end{cases}$

.22

$$\lim_{T \rightarrow \infty} \Pr(x_i) = \lim_{T \rightarrow \infty} \frac{\left(\frac{x_i}{\alpha}\right)^{-\frac{1}{T}}}{\sum_{pnt_h \in \text{best } N \text{ points}} \left(\frac{x_h}{\alpha}\right)^{-\frac{1}{T}}} = \frac{\left(\frac{x_i}{\alpha}\right)^0}{\sum_{pnt_h \in \text{best } N \text{ points}} \left(\frac{x_h}{\alpha}\right)^0} = \frac{1}{\sum_{pnt_h \in \text{best } N \text{ points}} 1} = \frac{1}{\min(N, |OPEN|)}$$

24. להלן הגרף המתקבל:

27. נשתמש בהיוריסטיקה – מרחק בבעיית ה `RelaxedDeliveriesProblemState`. הנתונים לבעיה הם:

צמתי תחנות דלק – זהים לבעיה האמיתית

תחנות עצירה שיש לבקר בהן – תחנות עצירה שעוד לא ביקרנו בהן בבעיה האמיתית

גודל מיכל דלק מלא – זהה לבעיה האמיתית

צומת התחלה – הצומת שעליו אנו בודקים את ערך ההיוריסטיקה

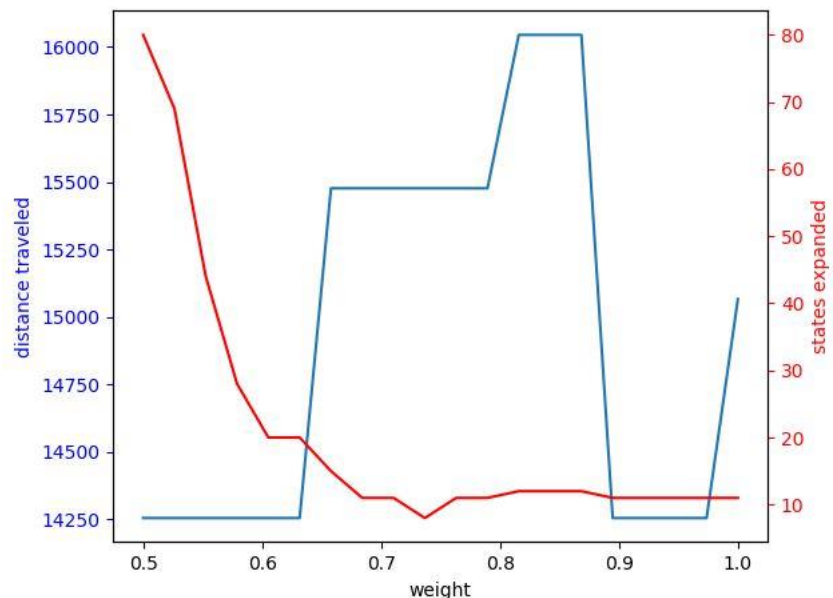
דלק התחלתי – זהה לדלק שיש ברשותנו בבעיה האמיתית

אם נמצא פתרון נחזיר את המחיר שלו (ואנחנו יודעים שהוא יהיה הפתרון האופטימלי לבעיה). אם לא נמצא, נחזיר אינסוף – הבעיה אינה פתירה.

היוריסטיקה זו קבילה כיוון שהיא מניחה מרחק אווירי בין כל זוג צמתים בגרף. המרחק בפועל בין כל 2 צמתים הוא תמיד לכל הפחות המרחק האווירי ביניהן.

כדי למצוא מרחק זה נשתמש באלגוריתם A^* עם היוריסטיקת `MSTAirDist` כאשר המשקל הוא 0.5. כפי שהוכח בכיתה, מובטח שהאלגוריתם ייתן פתרון אופטימלי.

בהשוואה לסעיף 26, עבור משקל 0.5, רואים כי ההיוריסטיקה החדשה פיתחה 80 מצבים בלבד לעומת 120 ולכן היא ההיוריסטיקה העדיפה. בכל משקל שהוא, כמו המצבים שפותחו בסעיף 26 הייתה גדולה יותר מאשר הגרף בסעיף הנוכחי. עם זאת רואים כי האורך המקסימלי המוחזר בסעיף 26 קטן מ-15,800 לעומת 16,000 בגרף של סעיף זה.

בסעיף 26 מספר הפיתוחים ירד לראשונה מתחת ל-80 עבור משקל 0.579 והיה 59. הפתרון במשקל זה לא פוגע באיכות הפתרון. ניתן לראות זאת ישירות מהגרף של סעיף 26, שם נקודה זו נופלת על החלק הישר של עלות המסלול.

פרק שני

סעיף א –

נתונה פונקציה היוריסטית חלקית $h(s)$, כך ש $h(s) \geq 0$ ו $h^*(s) \geq h(s)$. נסתכל על $h_0(s)$:

- מקרה ראשון: $Applicable_h(s) = True$. כאן $h_0(s) = h(s) \leq h^*(s)$.
- מקרה שני: $Applicable_h(s) = False$. כאן $0 = h_0(s) \leq h(s) \leq h^*(s)$.

סעיף ב –

```
def h1(State s, State prev, float prev_heuristic_value):  
    if ApplicableH(s) is True:  
        return h0(s)  
    if is_goal(s):  
        return 0  
    if prev is None:  
        return 0  
    inherited_cost = max(prev_heuristic_value - cost(prev, s), 0)  
    return inherited_cost
```

אנו מחשבים את ערך ההיוריסטיקה כאשר מעבירים את המצב ל-OPEN בעת פיתוח מצב האב. לכן, פרמטר האב ידוע לנו בעת הקריאה לפונקציה כמו גם ערכו ההיוריסטי. בנוסף, בגלל שטופולוגיית הגרף היא עץ, יש לכל צומת אב יחיד. הצומת היחיד לו אין צומת קודם במסלול, הוא צומת ההתחלה, עבורו נעביר $prev=None$ וערך $prev\_heuristic\_value$ כלשהו. לכל צומת אחר, הערך ההיוריסטי של הצומת הקודם כבר חושב לפני פיתוחו ולכן נדע איזה פרמטר $prev\_heuristic\_value$ להעביר בעת הקריאה לפונקציה.

נוכיח כי ההיוריסטיקה קבילה ומיועדת יותר מהיוריסטיקה h_0 .

קבילות –

- אם הצומת הוא צומת מטרה, מתקיים $h^*(s) = 0$, ולכן $h_1(s) = 0 \leq 0 = h^*(s)$.
- כאשר $Applicable_h(s) = True$, אז $h_1(s) = h(s) \leq h^*(s)$.
- כאשר $Applicable_h(s) = False$ והצומת הוא צומת ההתחלה, $h_1(s) = 0 \leq h^*(s)$.

נוכיח קבילות לשאר המקרים.

- טענת עזר – עבור צומת התחלה עבורו $Applicable_h(s) = False$, ערכי ההיוריסטיקה עבור כל הצמתים בכל מסלול ממנו לצומת המטרה יהיו 0 עד אשר נתקל בצומת t עבורו $Applicable_h(t) = True$. נוכיח באינדוקציה.
- בסיס: עבור צומת ההתחלה, $prev = None$ ולכן לפי התנאי בפסאודו-קוד, ערכו ההיוריסטי 0.
- הנחת האינדוקציה: לצומת $prev$ ערך היוריסטי 0.
- צעד: אם עבור הצומת $Applicable_h(s) = False$ ישנן מספר אפשרויות. אם הצומת הוא צומת מטרה – נחזיר אפס. אחרת, $\max(0 - cost(prev, s), 0) = \max(prev\_heuristic\_value - cost(prev, s), 0)$. כיוון שנתון כי פונקציית המחיר על כל קשת חיובית וחסומה מלרע, ברור כי האיבר השמאלי בסוגריים שלילי ומכאן ערך המקסימום הוא 0.

נוכיח את הטענה המרכזית:

- נוכיח כי $h1$ קבילה באינדוקציה.
- בסיס – צומת עבורו $Applicable_h(s) = True$. הוכחנו כי כל צמתי תחילת העץ עד הופעת הצומת הראשון עבורו תנאי זה מתקיים (אם קיים), ערכם 0 ולכן עבורם ההיוריסטיקה קבילה. עבור צומת זה, $h_1(s) = h(s) \leq h^*(s)$.
- הנחת האינדוקציה – לצומת $prev$ ערך היוריסטי קביל.
- צעד – במקרה בו לצומת $Applicable_h(s) = False$ והוא אינו מטרה,

$h^*(s) \geq 0$ אבל גם $h^*(s) = h^*(prev) - cost(prev, s) \geq h_1(prev) - cost(prev, s)$
 $h^*(s) \geq \max(0, h_1(prev) - cost(prev, s))$. כמו כן ברור כי $\max(0, h_1(prev) - cost(prev, s)) \geq 0$ ולכן
 ערך ההיוריסטיקה קביל.

מידעות –

- כאשר $Applicable_h(s) = False$, $h(s)$ תמיד תחזיר 0, ואילו ההיוריסטיקה h_1 יכולה להחזיר ערך חיובי ממש. זה יקרה כאשר הצומת מגיע בשלב כלשהו בעץ אחרי צומת עבורו $Applicable_h(s) = True$, ושמיחר המסלול עד עליו מצומת זה היה קטן מערך ההיוריסטיקה.
- אחרת, שתי ההיוריסטיקות יחזירו ערכים זהים, $h(s)$ או 0 בהתאם למקרה.
- מסקנה: h_1 מידעות יותר.

סעיף ג –

```

def h2(State s, State prev):
    if ApplicableH(s) is True:
        return h0(s)
    if is_goal(s):
        return 0
    if prev is None:
        return 0
    inherited_cost = max(prev_hueristic_value - cost(prev, s), 0)
    old_cost = cache.load_cost(s)
    if old_cost is not None:
        if old_cost < inherited_cost:
            cache.store_cost(s, inherited_cost)
            return inherited_cost
        else:
            return old_cost
    cache.store_cost(s, inherited_cost)
    return inherited_cost
  
```

באלגוריתם זה יש צורך לזכור לכל צומת את הערך ההיוריסטי המקסימלי הקודם שניתן לו. לצורך כך השתמשנו במטמון דומה לזה שהיה בתרגיל. אם אין ערך קודם במטמון (הוא נתגלה לראשונה), ההנחה היא שהקריאה מהמטמון תחזיר ערך None.

האלגוריתם מבוסס על האלגוריתם מהסעיף הקודם ורק מכיל שיפור שמעלה את מידעות האלגוריתם. כאשר הטופולוגיה אינה עץ, ייתכן כי נגלה את הצומת כשהוא כבר פתוח (הגענו אליו דרך 2 אבות שונים).

קבילות - הנימוק הזה לנימוק בסעיף הקודם, עבור האב בעל הערך ההיוריסטי המקסימלי מבין כל האבות.

מידעות – בבחירת הערך המקסימלי בחרנו את האפשרות המידעות ביותר.

סעיף ד –

קיים אלגוריתם כזה – IDA* עם ההיוריסטיקה $h_0(h', s)$, כאשר החסם הראשון הוא הערך ההיוריסטי של מצב ההתחלה. מספר הצעדים חסום ע"י $\frac{h'(s_{initial})}{\delta}$, לכן מובטח כי האלגוריתם ימצא את הפתרון האופטימלי. ברגע ש-IDA* ימצא מסלול למצב מטרה, זה יהיה מסלול אופטימלי וניתן להפסיק לחפש.

כיוון שמרחב המצבים הוא עץ מכונן, אין בו מעגלים. אלגוריתם A* ואלגוריתם IDA* יפתחו את המסלול באופן דומה.

באלגוריתם A* ייתכן כי האלגוריתם ימשיך לחפש גם אחרי שנמצא מסלול למצב מטרה, אם בתור המצבים OPEN מצב המטרה לא יהיה הראשון.